

AGRÁRMINISZTÉRIUM

Aszálykárok kezelése a mezőgazdaságban

Tanczné Óvári Csilla

osztályvezető

Agrárminisztérium

DriDanube Nemzeti Aszályszeminárium

Budapest, 2019. április 15.

A klímaváltozás negatív hatásai a mezőgazdasági termelésre

Hőmérséklet növekedése

- légköri aszály
- vízkészletek csökkenése
- téli csapadék nem hó formájában érkezik

Csapadék egyenetlen eloszlása

- tél végén, tavasszal belvízkárok
- nyáron, ősszel aszálykárok

Időjárási szélsőségek gyakoribbá válása

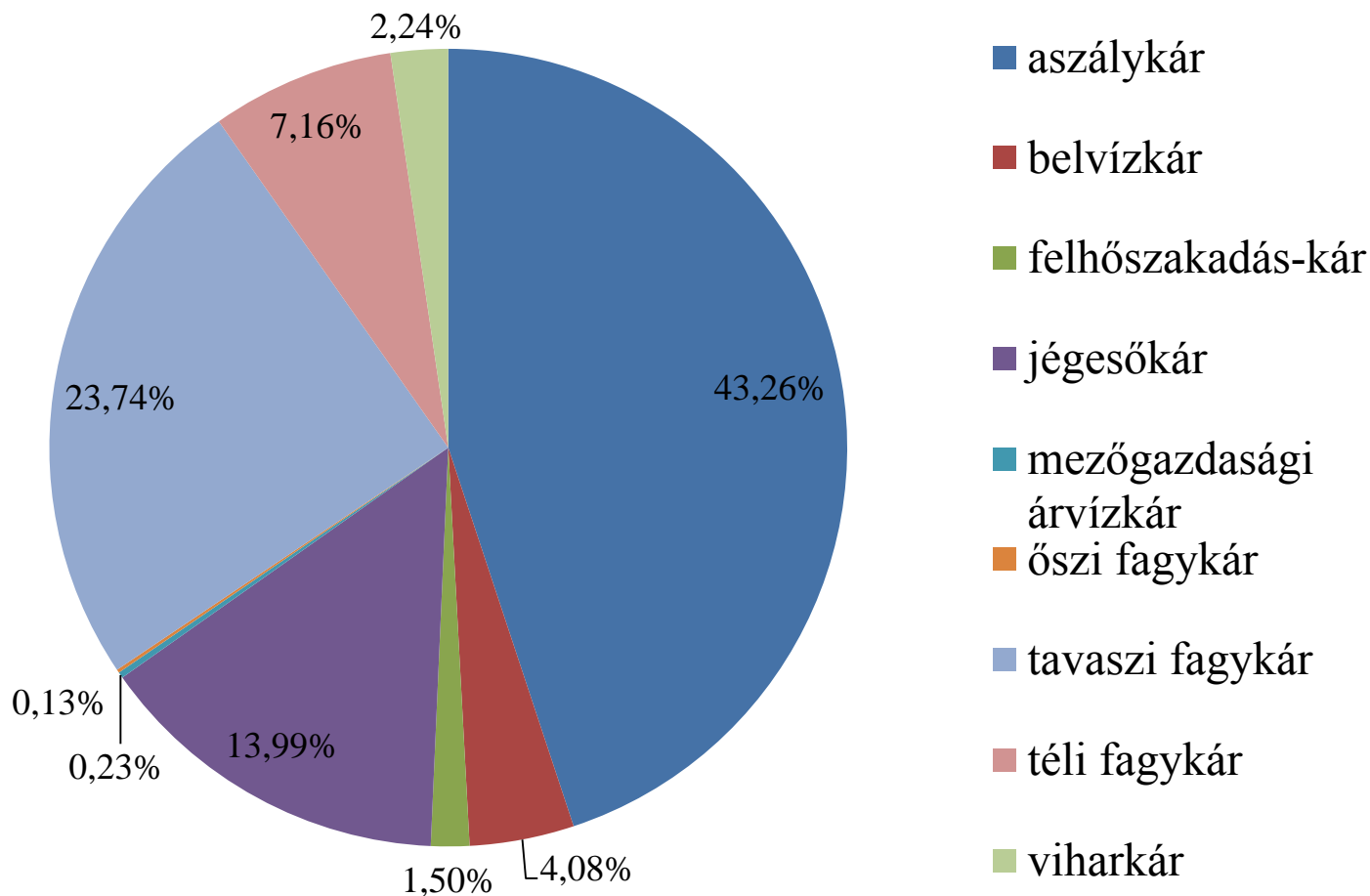
Egyre gyakrabban tapasztalható:

- ugyanazon a területen
- több, akár egymással ellentétes szélsőséges időjárási jelenség is előfordul, mint például az aszály és belvíz,
- akár éven belül is.

A mezőgazdaságot érintő, leggyakrabban előforduló káresemények

Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR)

I. pillér: Agrárkár-enyhítési rendszer.

- Az Európai Bizottság által jóváhagyott nemzeti támogatási rendszer
 - A növénykultúra szinten legalább 30%-os hozamcsökkenést, és legalább 15%-os hozamérték-csökkenést elszenvedő termelők kárenyhítő juttatásban részesülhetnek
 - Tagok száma: mintegy 74.000 termelő
 - Lefedett terület: 3,68 millió hektár
 - 2018-ban kifizetett kárenyhítő juttatás: 7,6 milliárd Ft
Ebből aszálykára: 3,86 milliárd Ft
-

Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR)

II. pillér Mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás

- A 2014-2020-as időszakban a Vidékfejlesztési Program intézkedése
- A legfeljebb 65%-os mértékű biztosítási díjtámogatás azon növénybiztosításokra vehető igénybe, amelyek a termésben 30%-ot meghaladó időjárási-, így például aszálykárok térítésére vonatkoznak
- 2018-ban az Agrárminisztérium 4 milliárd Ft-ról 5 milliárd Ft-ra emelte a támogatás keretét
- 2018-ban már mintegy 15000 termelő részesült biztosítási díjtámogatásban

Az aszály definíciója az MKR-ben

Az a természeti esemény, amelynek során a kockázatviselés helyén az adott növény vegetációs időszakában *harminc egymást követő napon belül*

- a lehullott csapadék összes mennyisége a **tíz millimétert** nem éri el, vagy
 - a lehullott csapadék összes mennyisége a **huszonöt millimétert** nem éri el és a napi maximum hőmérséklet legalább *tizenöt napon* meghaladja a **31°C**-ot.
-

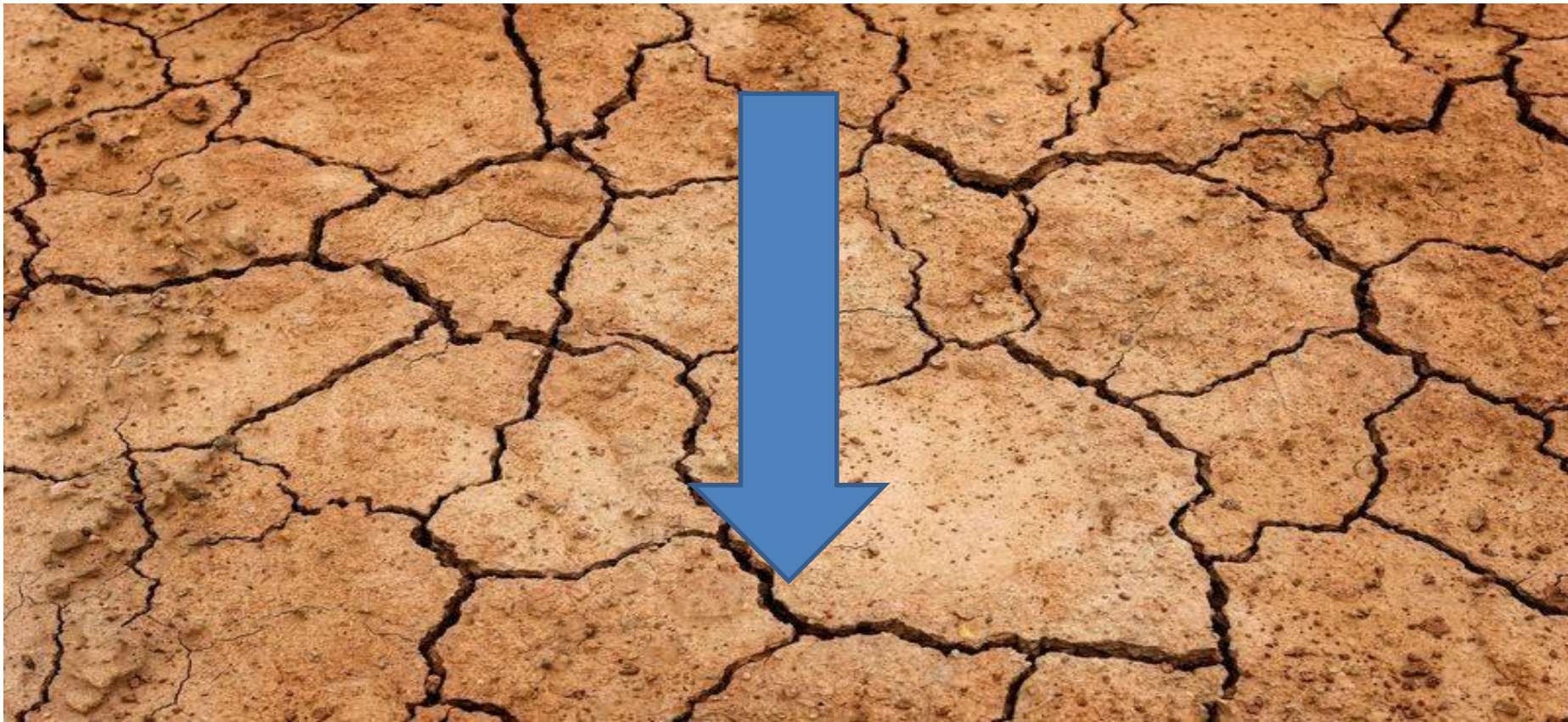

Aszálykárok 2019-ben

Káresemény	Kárbejelentések száma (db)	Bejelentett terület (ha)
mezőgazdasági árvízkárr	0	-
aszálykárr	636	31 455,92
belvízkárr	1	6,01
felhőszakadáskárr	12	470,35
jégesőkárr	0	-
őszi fagykárr	0	-
tavaszi fagykárr	550	2 956,60
téli fagykárr	71	1 048,94
viharkárr	0	-
Összesen	1270	35 937,81

Nem elegendő az aszálykárok utólagos kezelése

Egyre fontosabbá válik az aszálykárok megelőzése

Öntözésfejlesztés

1744/2017. (X. 17.) Korm. határozat

az Öntözésfejlesztési Stratégia megalkotásáról

1426/2018. (IX. 10.) Korm. határozat

a hazai vízgazdálkodás öntözési célt szolgáló fejlesztési javaslatairól

1800/2018. (XII. 21.) Korm. határozat

a hazai vízgazdálkodás öntözési célt szolgáló fejlesztési javaslatairól szóló 1426/2018. (IX. 10.) Korm. határozat végrehajtásával összefüggő intézkedésekről

1145/2019. (III. 20.) Korm. határozat

a 2020. évi öntözésfejlesztések 2019. évi előkészítési, tervezési feladataihoz szükséges forrás biztosításáról

A Kormány öntözésfejlesztési célkitűzései

Célkitűzések:

- Öntözést akadályozó tényezők jelentős csökkentése - 2020-ig
- Öntözhető területek 100 ezer hektárral történő növelése - 2024-ig

Szántóföldi növénytermesztés:

Nem minden kultúra, nem minden évben igényli az öntözést.

- Gazdaságossági korlát: jó termőhelyek
- Magas termelési értékű kultúrák: vetőmag, burgonya, csemegekukorica, zöldborsó
- Felszíni vízből történő öntözésfejlesztés

Ültetvény és intenzív zöldségtermesztés:

- Jobban igénylik a kultúrák, így jobb a megtérülés.
- Vízhányó és elérési korlát:
 - Felszíni víz költséges szűrőberendezéssel alkalmas csepegtető öntözésre
 - Felszín alatti vízkivétel sokkal korlátosabb

A Kormány öntözésfejlesztési intézkedései

- Mezőgazdasági Vízhasználat Információs és Ellenőrzési Keretrendszer (VIZEK) - **engedélyezési eljárás elektronizálása**, melynek eredményeként 2020. január 1-től az öntözéshez szükséges teljes vízjogi engedélyezési eljárás elektronikussá válik.
- 2030-ig évente 17 milliárd forintnyi, azaz **összesen 170 milliárd forint fejlesztési forrást** biztosít a Kormány **az öntözéshez kapcsolódó állami főművek fejlesztésére és az öntözési célt szolgáló infrastruktúra működtetésére** (BM-AM-NAK határozta meg a megvalósítandó fejlesztéseket).
- Nemzeti Öntözési Központ létrehozása

Öntözési engedélyhez kapcsolódó eddigyi főbb eljárási könnyítések

1. Az **öntözésre vonatkozó vízjogi üzemeltetési engedély** - az eddigi 5 év helyett - legfeljebb **20 évre** is kiadható a talajvédelmi hatóság által előírt felülvizsgálatnak a vízjogi engedélyben történő rögzítése mellett;
2. Termőföld más célú hasznosítása mentes az ingatlanügyi hatóság engedélye alól, ha a **termőföldet vízkivételt biztosító vízilétesítmény létesítése céljából veszik igénybe.**
3. Ha a vízilétesítmény megépítése termőföldet érint, azonban az ingatlan nem az engedélyes tulajdona, a tulajdonosi hozzájárulások csatolása helyett **a kérelmezőnek csak arról kell nyilatkozni az engedélyezési eljárás során,** hogy rendelkezik vagy a kivitelezés megkezdéséig rendelkezni fog az érintett ingatlan vonatkozásában a polgári jog szabályai szerinti megállapodással.
4. **Osztatlan közös termőföld esetén földfelszín alatt és felett vezetett öntözési célú vízilétesítmény esetén valamennyi tulajdonostárs hozzájáruló nyilatkozata helyett elég a többségi hozzájárulás megszerzése.**

A Kormány idei intézkedései az öntözővíz felhasználás kedvezőbbé tétele érdekében

1. Az öntözési idény meghosszabbítása

- Eddig: április 15-től szeptember 30-ig → 2019-től : **március 1-től október 31-ig**
- **Ebben az időszakban a gazdák kedvezményesen juthatnak öntözővízhez.**
2019-ben fizetendő:
 - a mezőgazdasági vízszolgáltatás **alapdíjának 30 %-a**
 - a kiöntözött víz mennyiségétől függő **változódíja**

Az alapdíj **fennmaradó 70 %-át** átvállalja az állam.

2. Tartósan vízhiányos állapot kihirdetése: 2019. április 1-től

- **2019. április 1-jétől** a gazdálkodóknak **nem kell vízkészlet-járulékot fizetni** sem az öntözési, halgazdálkodási és rizstermelési vízhasználat vízmennyisége után.
- **Az ezt megelőző két hétben** történt vízkivételekhez kapcsolódóan pedig a vízkészlet-járulék összege **20%-kal csökken.**

Előttünk álló feladatok

- **Az öntözéshez szükséges vízjogi engedélyezés további egyszerűsítése.**
- **Az egynyári öntözési engedély megszerzésének gyorsítása.**
- **Az MKR bővítése aszálykár-megelőző rendszerrel.**
- **Közép- és felsőfokú mezővizes képzési programok és öntözési szakmai továbbképzések ösztönzése, valamint öntözésfejlesztési bemutató gazdaság és képzési központ kialakítása Szarvason.**

Előttünk álló feladatok

- A VP-ben rendelkezésre álló **öntözési beruházási források** felhasználásának elősegítése.
- **Termelői öntözési közösségek** megalakulásával és működésével kapcsolatos alapvető szabályok, a résztvevő gazdálkodók jogainak és kötelezettségeinek meghatározása, termelői öntözési közösségek létrehozásának ösztönzése.
- **Harmadlagos művek** felmérése, üzemeltetésének és fejlesztésének rendezése.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

